

videtur unq̄ instituta fuisse. Prouidi uerò solertisq̄ rerum Opificis opera, quæ multis annorū millibus iam suffecerunt & perdurarūt, adhuc permānēt, mirabili quadam arte ab ipso inuēta, ut semper pro hominibus qui corrūpantur noui succedant, perpetuāq̄ speciei conseruatio fiat. Homines namq̄ initio ita extruxit, ut unus quidem potissimū fetus principij rationē exporgeret, alter autem id suscipiens fecit enutrit fouerētq̄. Sic uiro organa, testes scilicet ipsos in didit, quæ præcipuum noui constituendi hominis principium efformarent, uasa illis adiungēs duplicia: alia quidem materiā ex qua hī apte semen cōficerent apportantia, alia uerò iam cōfēctū in unū meatū, qui opportunē id in uterū proiciat, deducētia. Is enim mulieri dat, ut principij hoc cōcipiat: deinde is quoq̄ uasis cōfēritur, quorū beneficio genitura temporis successū enutritur, ac præcipuo Naturæ miraculo in nouum hominem prodeat. Interim & testes uasculis illorū functionibus seruientia uterus sibi uendicat, ut & mulier aliquā primarij principij rationē fecui adiciat. Quinetiā his omnibus non hominū duntaxat, sed & cæterorū animalū generationi famulantibus organis meras cōmiscendorū corporū libidines, & peculiarē quandā delectationis uim ad generationē rerum Opifex copulauit, ipsi uerò animæ ea usura mirabilem quandam & indicibile utendū appetitū quoq̄ elargiens. A quo usu animalia incitata & stimulant, etiā si stulta aut iuuenilia, aut ratione priuata prorsus fuerint, prouident tamē successione speciei, haud secus q̄ si omnino essent prudentia. Quē enim Opifex haud ignoraret substantiā, ex qua instrumenta generationi subseruientia creauit, perfectam sapientiā neutiq̄ admittere illecebram & uelut inelcationē, quam solam accipere poterāt, ad salutē conseruationemq̄ speciei ijs in didit, delectationē uehementissimā illarū partiū usui adiciens. Atq̄ hinc illa in Timæo Platonis de generationis amore à rerū Opifice nobis ingēnita differētis est sententia: Quocirca pendorū naturā in uiris insita uis inobediens ac imperiosa, & quasi animal nō exaudies ratio, nis parī ratione animal auidū generandi, si intempestiue diuq̄ à generando abstineat, ægrē fert morā, plurimumq̄ indignatur. Ut modò nihil dicā de amore, quo animalia suos prosequuntur fetus: & temperiē à Natura mulieri priuatim cōfēssa, ut nō solū utero adhuc cōtento fecui alimētū subministrēt, uerū natū quoq̄ suis mamillis tam sedulō & sollicitē enutrit. Quām uerò affabre hasperinde ac reliqua generationi subministrantia organa extructa sint, iam paulatim auditurus es, quum cuiusq̄ organi situm, formam, substantiam, connexum, uasa, neruos, ortū, inuolucra, quibus integitur aut constat, ductus, actiones, usus, & eius generis reliqua, à uiroū organis statuens sermonis initium, prosequi pergam.

DE VIRO RVM ORGANIS GENERATIO- ni subseruientibus. Caput XIII.

PRÆSENTIA organa primū uigesima figura, mox uigesima secunda & uigesima tertia absolutissimē exprimuntur, quemadmodum earum Index manifestō edocuit.

Quæstiones
de controuer-
sione de gene-
rationis orga-
nis obuiæ.

TRI semen primariū hominis effectiui esse principij, medicis iuxta ac philosophis concessum est omnibus: mulierē uerò semen emittē, & effectiui principij partē præbere, Aristoteles & alij pleriq̄ inficiantur. Rursus nō minus ambigitur, nunquid genitale semē duorū principiorū materialis et effectiui rationē subeat, ut cū Diuo Hippocrate et Polybo Galenus existimat an effectiui tantū, ut Aristotelis est opinio, qui licet principij motionis mēstruo sanguini à semine inferri arbitratur, non tamē ex ipso, ueluti ex materia, animal formari putabat. His præter alias de seminis materia, & ipsius ab animalis partibus sedibusq̄ decisione, ac uasorū seminaliū ductu, forma, ortu, numero, insertionē, præterea et acetabulorū in utero essentia, & sanguinis mēstrui natura, fetusq̄ enutritio, inter primarios medicos & philosophos innumeras atq̄ penitus ex diametro contrarias diffensionēs, accedit, quæ testium sit conformatio, & nunquid semen illi, ut Galenus annuit, generent: num uerò tantum planarum, quæ Græcis λαν uocantur, quasq̄ textrices suis telis appendent, uicem ex Peripateticorum sententiā gerant. Ut interim præteream mille de fetus formatione, & quando masculus, quando femina producat, de fetus ad parentes similitudine, ac signis, de optima animæ parte: num scilicet hæc calor semini innatus, alia uel substantia sit, aut alicunde missa, ac aliquid prorsus incorporeū aut corporeū: & rursus si ita sit, num id cū homine, an prius cū omnibus animis creēt, unde id dimittatur, præterea mortale ne an immortale sit, eiusq̄ generis alias penē infinitas philosophorum medicorumq̄ differētiās, & quæ celum terræ miscēt nomina à uarijs usurpata autoribus, ac diuersis pugnantibusq̄ partibus diuersimodē imposita, & denud ab

ab interpretibus miserē conuersa. Ad eō sanē, ut ingentibus undequaq̄ opinionū dogmatumq̄ procellis fluctuans, uehementer ambigem, unde generationis in uiro organorū tractationē bono omine auspicer. Si enim meā cōmemoratorum dogmatū sententiā primū exposuero, præter hoc quod sanctissimæ religionis nostræ fides nōnulla sibi priuatim uendicat, & pleraq̄ meritō in dubiū uocari prohibet, hæc q̄ nostra ætas rerum capitibus potius q̄ proluxa enarratione oblectatur, qui de seminarijs instrumentis incideret sermo, illis nondum explicatis, obscuritatem nō leuem pararet. Rursus si postpositis aliorū controuersijs, organorū descriptionē aggrediar, pleraq̄ illorū placitis repugnantia occurrent: quæ si exactius cōprobare adnissus fuero, manca interceptaq̄ reddet oratio. At quum alicunde inchoandū sit, nuda organorū descriptio subiicitur: quam ubi ex dissectione uerā (qualem profectō descripturus sum) animaduertis, ilico in procinctu erit, quid de quamplurimis dogmatibus citra prolixam argumentorū confutationem sentiendum sit. In quibusdam autē quantumuis etiā sedulō Naturæ opera expendas, nihil quod tibi omni ex parte sanū uidebit, adinuenire poteris: nisi forte in alicuius uerba secus atq̄ decet iuras, tuo sensui derogare lubeat, rationeq̄ prorsus careas. Atq̄ hīc ad eō non iniuria miraberis, omnes qui huiusmodi tractationē aggressi sunt, subinde ignorata & neglecta organorū constructione, tot opinionū portēta inuexisse, omnesq̄ inter se quodāmodo dissentire, ac differētibus argumentis eosdē autores sua placita Andabatarū modo confirmasse. Quo autem ex his sententijs fluctibus assequuta Anatome facilius euadas, generationis in uiro organorū fabricā ordine explicabo. Testium itaq̄ in uiris situs nulli nō cōspicius est, ut & binarij ipsorū numerus, unde *διδυμοι* & gemini appellatur: quamuis interdum unus tantū, & interdum tres simul reperiantur. at id rariū q̄ nōnulli existimant, tertij testem tuberculū præter Naturā ex meliceridum, aut steatomatum, aut atheoromatum numero in scorto reconditū enumerātes. Porro testium forma, substantia, tunica, & illorū functionibus subseruientia uasa, nō etiā parent singulis. Sunt igitur testes rotundi, sed paulo admodū oblongiores q̄ aut lati, aut profundidi: dein humiliori parte nōnihil obtusiores amplioresq̄, q̄ superioris sede uiuunt. uerū & id admodū obscure: etiā si testes ouorū nomē à plerisq̄, & præcipuē Arabibus inuenerint. In externa superficie nullū penitus sinū impressionem uel aut inæqualitatē obtinēt. Substantia constant alba, lactea, molli, & sibi indecūq̄ simili ac cōtinua, nisi quod uenulis frequētibus iisdemq̄ exiguissimisq̄ oppleta sit, ob idq̄ rara cauerna saq̄, quemadmodū lenis substantia esse uideat. Atq̄ id parū alijs animaduersum est dissectionis professoribus, meq̄ diu latuit, quod inter dissecandum testē uehementius cōprimere soleā. Neq̄ uiroū testes ullum omnino sinū cavitatem uel exigūt, præter eā quæ secundariō ipsius eiusmodi uenularū gratia accedit. Vnde autē uenæ uascula uel, quæ testij substantię implicari dicebam, ortum ducant, sensim explicare contendam. Testes pluribus tunicis seu inuolucris integuntur: ac alijs quidem utriq̄ testi cōmunibus, alijs autē priuatim singulos testes inuoluentibus. Ambos enim testes unā cum ipsorū peculiari bus tunicis & seminarijs uasis, cutis ipsa & membrana, quæ carnosam nō immeritō uocari diximus, perinde atq̄ uniuersum corpus, amplexant, & duo utriq̄ testibus cōmunia statuūt inuolucra: cutis quidē unū, quod reliqua corporis cute tenuius est, et uelut futura quadā & rugis interstinguit, ac quibusdā scrotū, quibusdā uerò (qui se Latini loqui existimāt) scortū, Græcis uerò *σπέρμα* dicitur. Alterū autē cōmune inuolucrū membrana carnosā efformat, hīc perinde ac cutis, longē q̄ in reliquo corpore tenuior, sed uenis frequētioribus intertexta. Præter hāc uerò tenuitatē cutis & membrana aliud peculiariter hīc, ut & in fronte ac pene sibi uendicāt, quādoquidem nullus inter ipsas interuenit adeps: nō aliter profectō q̄ si Natura uiroū testibus laxius tenuiusq̄ uoluisset ac cute & ea membrana obduci inuolucrū, à uiroūq̄ testibus nō minus q̄ à cerebro omnē abesse pinguedinē. Nam & si membranarū quæ uenis arterijsq̄ frequentibus intertextæ sunt circa testes adsit copia, nullus tamē, ut ferē in reliquo corpore esse solet, hīc cōspiciē adeps. Porro utrumq̄ testē priuatim inuoluentes tunica, amplitudine, conformatione, tenuitate inuicē admodū uariāt. Vna enim, quæ & exterior est, testē cū suis uasis ad eā usq̄ se dē, quæ magnā uenā arteriamq̄ seminales, ac dein uas semē à teste sursum ducens, ex peritonæi magna amplitudine in inguinū regionē ipsūq̄ scortū duci audies, illic peritonēū præfens educit inuolucrum, quod peritonæi pars procellusq̄ meritō censet, itaq̄ ab ipso peritonæo prodit, ut scortū à cute deduci pronasq̄ cernimus. Hoc inuolucrū seu tunica exteriori superficie, quæ hanc carnosā membrana cōtingit, fibris quibusdā membranis illi cōnascit, adeo sanē frequētibus, ut interdū has alia testij tunica cōstituere arbitratus fuim. uti etiā subinde in aquosis ramicibus accidere cōspicimus. Ab his nāq̄ membranis fibris tunica interdū conflāt, quæ inter secūdū aqueo humore oppleta inuenimus. Ceterū quæ dextri testis tunica sinistri testis cōtingit tunicā, ambe tunicæ si

Testium situs
ac numerus.

Testium forma.

Substantia.

Testium inuolucra, utriq̄ testibus communia.

Priuate utriusq̄ testis inuolucra.